

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

27 серпня 2024 р., протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИКА ДЕТІНІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»

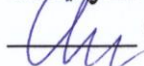
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і
видами діяльності)»

освітньо-професійна програма «Національна безпека (за окремими сферами
забезпечення і видами діяльності)»

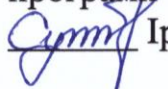
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра національної безпеки, публічного управління та адміністрування

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
26 серпня 2024 р., протокол № 7

Завідувач кафедри

 Світлана СВІРКО

Гарант освітньо-професійної
програми

 Ірина СУПРУНОВА

Розробник: д.н.держ.упр., доц., доцент кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування Ірина СУПРУНОВА

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 29 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» за освітньо-професійною програмою «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		7,8-й	7,8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи – 4,5 год.	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		64 год.	20 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
Самостійна робота			
		84 год.	148
Вид контролю: залік, екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 18 % аудиторних занять, 82 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна “Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки” є обов’язковою дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня “бакалавр” за спеціальністю 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)».

Метою навчальної дисципліни є оволодіння слухачами системою знань і компетенцій про поняттям тіньової економіки, методичних основ її вимірювання, форм та методів протидії тіньовій економічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- набуття студентами компетентності і професіоналізму у сфері детінізації економіки;
- засвоєння основних категорій дисципліни, теорій та закономірностей функціонування тіньової економіки;
- з’ясування детермінант та наслідків тіньової економіки;
- формування уявлення про масштаби та форми тіньової економічної діяльності;
- формування здатності до критичного осмислення проблем функціонування неформальної економіки в Україні та світі;
- активізація творчого пошуку студентів у вирішенні складних проблем детінізації економіки.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених освітньо-професійною програмою «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК10. Здатність до визначення шляхів, механізмів і способів запобігання та протидії тіньовій економіці як фактору безпекового розвитку національної економіки; здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем детінізації економіки.

СК11. Здатність аналізувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти), виявляти та оцінювати можливі загрози, уразливості та дестабілізуючі чинники економічній безпеці держави.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 256 «Національна безпека

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 5

(за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»:

ПРН 4. Обґрунтовано застосовувати знання з основ теорії національної безпеки, зокрема, оцінювати обстановку, рівень небезпек та загроз національній безпеці, вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки в сфері національної безпеки.

ПРН 5. Вміти аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та сприяти їх усуненню, характеризувати процес імплементації міжнародних правових актів у безпековій сфері у національний правопорядок України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.

ПРН 14. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.

ПРН 21. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.

ПРН 22. Вміти аналізувати та оцінювати детермінанти тінізації економіки як загрози національній безпеці держави, застосовувати сучасні методи та інструменти детінізації економіки України, синтезувати спектр заходів та підходів реалізації політики детінізації під час здійснення професійної діяльності.

ПРН 23. Здійснювати дослідницьку діяльність у сфері національної безпеки (зокрема, щодо детінізації економіки) на основі критичного аналізу інформації з диверсифікованих джерел, включаючи англomовні, використовувати інноваційне мислення для формування обґрунтованих висновків та практичних рекомендацій, презентації результатів досліджень для фахівців та нефахівців.

ПРН 24. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічній безпеці держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозиції щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки.

ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 6

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність; здатність зберігати спокій та ефективність під час кризових ситуацій або в умовах великого тиску;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1: Теоретичні засади тіньової економіки та політики сфері детінізації

Тема 1. Поняття тіньової економіки та державної політики сфері детінізації національної економіки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 4, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

1.1. Терміни, які використовуються у сфері тінізації економіки

1.2. Функції тіньової економіки

1.3. Негативні і позитивні сторони тіньової економіки.

1.4. Наслідки тінізації економіки.

1.5. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку держави

Тема 2. Нормативно-правове регулювання протидії тінізації економіки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 5, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

2.1. Характеристика нормативно-правових актів протидії тінізації економіки

2.2. Основні норми законодавства ЄС щодо детінізації економіки

2.3. Шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання протидії тінізації економіки

Тема 3. Детермінанти та соціокультурні основи тінізації економіки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

3.1. Класифікація детермінант тіньової економіки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 7

3.2. Характеристика детермінантів тіньової економіки за змістовим наповненням

- ❖ Компоненти економічної детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти соціальної детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти інституційно-правової детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти державної детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти політичної детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти психологічної детермінанти тіньової економіки
- ❖ Компоненти етичної детермінанти тіньової економіки

3.3. Соціокультурні основи тінізації економіки

Тема 4. Суб'єкти забезпечення державної політики сфері детінізації економіки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

4.1. Характеристика вітчизняних суб'єктів забезпечення державної політики сфері детінізації економіки

4.2. Міжвідомча співпраця в сфері детінізації та декорумпізації економіки

4.3. Співпраця з міжнародними інституціями в сфері детінізації економіки

4.4. Зарубіжний досвід в сфері детінізації економіки та можливість його імплементації в Україні

**Змістовий модуль 2: Тіньова економіка: форми, види та моделі прояву.
Вимірювання рівня тінізації економіки**

Тема 5. Види, форми та прояви тіньової економіки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

5.1. Види тіньової економіки

5.2. Характеристика форм тіньової економіки

- ❖ Паралельна («біла») тіньова економіка
- ❖ Неформальна («сіра») тіньова економіка
- ❖ Нелегальна («чорна») тіньова економіка

5.3. Рівні тіньової економіки

Тема 6. Економічні моделі, які використовуються для аналізу тіньової економіки: інституційний підхід (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 14, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

6.1. Поєднання легальної та тіньової діяльності і фактори, які впливають на вибір індивіда (модель Г. Беккера)

6.2. Основні положення моделі А. Ерліха

6.3. Кримінальна поведінка і обмежена раціональність

6.4. Оптимальні витрати на боротьбу із злочинністю (економічна теорія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 8

злочинів і покарань Г. Беккера)

Тема 7. Аналіз масштабів тінізації економіки та методика її оцінки (ЗК 1, ЗК 5, СК 10, СК 11, ПРН 14, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

7.1. Поняття та класифікація методів оцінки тіньової економіки

7.2. Характеристика основних методів вимірювання рівня тіньової економіки

7.3. Вимірювання рівня тінізації економіки згідно з «Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня тіньової економіки»

7.4. Рівень тіньової економіки у світі за методикою Ф. Шнайдера та за методом Гутмана

7.4. Тіньова економіка як фактор ризику економічної безпеки держави. Розрахунок індикаторів економічної безпеки держави

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 3: Державна політика в сфері детінізації економіки в системі забезпечення національної безпеки

Тема 8. Політика детінізації економіки в контексті забезпечення безпеки держави (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 5, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

8.1. Стратегічні цілі та завдання державної політики детінізації економічних відносин в Україні

8.2. Механізми реалізації державної політики детінізації економічних відносин в Україні

8.3. Формування сприятливого економічного клімату як передумова зниження масштабів тіньової економіки

Тема 9. Детінізація та боротьба із економічними злочинами (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 5, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

9.1. Поняття та ознаки економічної злочинності. Види економічних злочинів

9.2. Нелегальний ринок як сфера економічних злочинів

9.3. Сутність та типології легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

9.4. Заходи запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом

Тема 10. Офшорні юрисдикції та протидія тінізації економіки (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

10.1. Поняття та ознаки офшорної юрисдикції. Класифікація офшорів

10.2. Переваги та недоліки функціонування офшорних юрисдикцій

10.3. Вплив офшорних механізмів на стабільність економіки та економічну

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29/9

безпеку держави

10.4. Політика деофшоризації як інструмент детінізації економіки України

Тема 11. Державна політика в сфері детінізації ринку праці (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

11.1. Поняття неформальної зайнятості

11.2. Основними причинами виникнення тіньового ринку праці

11.3. Особливості неформальної зайнятості в Україні

11.4. Політика в сфері детінізації ринку праці в Україні

Тема 12. Корупція як загроза економічній безпеці держави та її взаємозв'язок з тіньовою економікою (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

12.1. Поняття “корупція” як загроза економічній безпеці держави

12.2. Корупційні злочини і корупційна злочинність.

12.3. Корупція в системі тіньових економічних відносин

12.4. Оцінка масштабів корупції в Україні і її негативні наслідки для економіки і суспільства

12.5. Заходи протидії корупції. Взаємозв'язок детінізації економіки та запобігання корупції

Тема 13. Особливості тіньової економіки держави в епоху розвитку криптовалют (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

13.1. Поняття технології блокчейн та криптовалюти.

13.2. Правове регулювання цифрових активів у новітньому законодавств країн світу: досвід для України

13.3. Особливості тіньової економіки з використанням інструментів криптовалют

13.4. Злочинні технології збагачення з використанням криптовалют.

13.5. Напрями удосконалення процесу використання та обороту цифрових валют в Україні в контексті забезпечення економічної безпеки держави

Тема 14. Запобігання та протидії контрабанді (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, ЗК 7, СК 10, СК 11, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 23, ПРН 24, ПРН 25)

14.1. Сутність та складові контрабанди

14.2. Типові схеми контрабандної діяльності

14.3. Пріоритетні напрями вдосконалення політики детінізації у сфері запобігання та протидії контрабанді

14.4. Кваліфікуючі ознаки контрабанди та відповідальність за контрабандну діяльність.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 10

Змістовий модуль 4: Державна політика в сфері детінізації економіки в контексті Європейської інтеграції України

Тема 15. Досвід ЄС щодо подолання проблем тіньової економіки (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, СК 10, СК 11, ПРН 5, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

15.1. Досвід ЄС трансформаційних змін і збалансована стратегія економічного розвитку України як основа мінімізації масштабів тіньової економіки

15.2. Податкова культура країн ЄС і її вплив на проблеми та масштаби тіньової економіки

15.3. Європейські цінності та етика ділових відносин як основа господарської діяльності в ЄС

15.4. Досвід політики детінізації в країнах ЄС. Боротьба з тіньовою економікою в ЄС

Тема 16. Тіньова економіка як глобальна проблема світу. Діяльність міжнародних організацій по боротьбі з тіньовою економікою (ЗК 1, ЗК 5, ЗК 6, СК 10, СК 11, ПРН 5, ПРН 21, ПРН 22, ПРН 24, ПРН 25)

16.1. Тіньова економіка як глобальна проблема світу

16.2. Діяльність міжнародних організацій по боротьбі з тіньовою економікою

16.3. Діяльність Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) в сфері детінізації економіки

16.4. Рекомендації FATF з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 11

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади тіньової економіки та політики сфері детінізації								
Тема 1. Поняття тіньової економіки та державної політики сфері детінізації національної економіки	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 2. Нормативно-правове регулювання протидії тіннізації економіки	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 3. Детермінанти та соціокультурні основи тіннізації економіки	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 4. Суб'єкти забезпечення державної політики сфері детінізації економіки	11	2	4	5	11	1	1	9
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	44	8	14	20	44	4	4	36
Змістовий модуль 2. Тіньова економіка: форми, види та моделі прояву. Вимірювання рівня тіннізації економіки								
Тема 5. Види, форми та прояви тіньової економіки	11	2	4	5	11	1	2	8
Тема 6. Економічні моделі, які використовуються для аналізу тіньової економіки: інституційний підхід	9	2	2	5	10	1	2	7
Тема 7. Аналіз масштабів тіннізації економіки та методики її оцінки	11	2	4	5	11	1	1	9
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	31	6	10	15	32	3	5	24
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 2								
Змістовий модуль 3. Державна політика в сфері детінізації економіки в системі забезпечення національної безпеки								
Тема 8. Політика детінізації економіки в контексті забезпечення безпеки держави	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 9. Детінізація та боротьба із економічними злочинами	11	2	4	5	11	-	2	9
Тема 10. Офшорні юрисдикції та протидія тіннізації економіки	11	2	4	5	11	-	2	9
Тема 11. Державна політика в сфері детінізації ринку праці	11	2	4	5	11	-	1	10
Тема 12. Корупція як загроза економічній безпеці держави та її взаємозв'язок з тіньовою економікою	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 13. Особливості тіньової економіки держави в епоху розвитку криптовалют	11	2	4	5	11	1	1	9
Тема 14. Запобігання та протидія контрабанді	11	2	4	5	11	1	1	9
<i>Разом за змістовий модуль 3</i>	77	14	28	35	77	4	9	64
Змістовий модуль 4. Державна політика в сфері детінізації економіки в контексті Європейської інтеграції України								
Тема 15. Досвід ЄС щодо подолання проблем тіньової економіки	13	2	4	7	14	1	1	12
Тема 16. Тіньова економіка як глобальна проблема світу. Діяльність міжнародних організацій по боротьбі з тіньовою економікою	13	2	4	7	13	-	1	12
<i>Разом за змістовий модуль 4</i>	26	4	8	14	27	1	2	25
Модульний контроль 2	1	-	1	-	-	-	-	-
РАЗОМ	180	32	64	84	180	12	20	148

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 12

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
1	Поняття тіньової економіки та державної політики сфері детінізації національної економіки	4	1
2	Нормативно-правове регулювання протидії тінізації економіки	2	1
3	Детермінанти та соціокультурні основи тінізації економіки	4	1
4	Суб'єкти забезпечення державної політики сфері детінізації економіки	4	1
5	Види, форми та прояви тіньової економіки	4	2
6	Економічні моделі, які використовуються для аналізу тіньової економіки: інституційний підхід	2	2
7	Аналіз масштабів тінізації економіки та методики її оцінки	4	1
	Модульний контроль 1	1	-
МОДУЛЬ 2			
8	Політика детінізації економіки в контексті забезпечення безпеки держави	4	1
9	Детінізація та боротьба із економічними злочинами	4	2
10	Офшорні юрисдикції та протидія тінізації економіки	4	2
11	Державна політика в сфері детінізації ринку праці	4	1
12	Корупція як загроза економічній безпеці держави та її взаємозв'язок з тіньовою економікою	4	1
13	Особливості тіньової економіки держави в епоху розвитку криптовалют	4	1
14	Запобігання та протидія контрабанді	4	1
15	Довід ЄС щодо подолання проблем тіньової економіки	4	1
16	Тіньова економіка як глобальна проблема світу. Діяльність міжнародних організацій по боротьбі з тіньовою економікою	4	1
	Модульний контроль 2	1	–
	РАЗОМ	64	20

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 13

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
1	Тема 1. Поняття тіньової економіки та державної політики сфері детінізації національної економіки 1. Основні ознаки тіньової економіки 2. Історична трансформація розуміння тіньової економіки як самостійної системи соціально-економічних відносин 3. Характеристика основних економічних теорій, які розглядають аспекти тіньової економіки	5	9
2	Тема 2. Нормативно-правове регулювання протидії тінізації економіки 1. Відповідальність за недотримання законів в сфері тіньової економіки 2. Правове забезпечення детінізації економіки: досвід країн ЄС	5	9
3	Тема 3. Детермінанти та соціокультурні основи тінізації економіки 1. Причини ухилення від податків. Модель Лаффера. Методи боротьби з ухиленням від податків. 2. Причини існування тіньової економіки в країнах, що розвиваються, і в розвинутих країнах 3. Необхідність боротьби з тіньовою економікою	5	9
4	Тема 4. Суб'єкти забезпечення державної політики сфері детінізації економіки 1. Громадський контроль в сфері детінізації економіки 2. Співпраця вітчизняних і зарубіжних інститутів детінізації економіки 3. Роль бізнес-асоціацій у боротьбі з тіньовою економікою	5	9
5	Тема 5. Види, форми та прояви тіньової економіки 1. Класифікація форм тіньової економіки за сферами економічної діяльності 2. Особливості неформального сектору в командній та ринковій економіці 3. Основні економічні характеристики сучасного мафіозного бізнесу	5	8
6	Тема 6. Економічні моделі, які використовуються для аналізу тіньової економіки: інституційний підхід 1. Економічна теорія «неформальності» де Сото 2. Роль тіньової економіки в розвитку економічних систем	5	7
7	Тема 7. Аналіз масштабів тінізації економіки та методика її оцінки 1. Європейські методики оцінки масштабів тіньової економіки 2. Методика оцінки тіньової економіки в різних секторах економіки 3. Метод модельного підходу (MIMIC) для визначення масштабів тіньової економіки	5	9
МОДУЛЬ 2			
8	Тема 8. Політика детінізації економіки в контексті забезпечення безпеки держави 1. Інструменти детінізації національної економіки 2. Закордонний досвід боротьби з тіньовою економікою (США, ЄС, Сінгапур, Гонконг та ін.).	5	9
9	Тема 9. Детінізація та боротьба із економічними злочинами 1. Сутність організованої злочинності та економічні підходи до подолання організованої злочинності 2. Економічна історія організованої злочинності за кордоном і в Україні 3. Економічні причини формування і розвитку терористичних організацій	5	9

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 14

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	4. Джерела фінансування сучасних терористичних організацій		
10	Тема 10. Офшорні юрисдикції та протидія тінізації економіки 1. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування 2. Фінансовий моніторинг офшорних операцій у контексті детінізації економіки України 3. Сутність «економічної амністії» в країнах ЄС та Україні 4. Перспективи деофшоризації в Україні: імплементація плану BEPS	5	9
11	Тема 11. Державна політика в сфері детінізації ринку праці 1. Посилення міжвідомчої взаємодії у напрямі детінізації ринку праці «Виходь на світло!» 2. Нелегальна міграція трудових ресурсів 3. Моделювання ринку праці в Україні в умовах війни та повоєнного відновлення 4. Шляхи забезпечення соціальної безпеки через детінізацію зайнятості	5	10
12	Тема 12. Корупція як загроза економічній безпеці держави та її взаємозв'язок з тіньовою економікою 1. Вплив корупції на українське суспільство і державу. 2. Корупція в системі законодавчої, виконавчої та судової влади. 3. Сучасний стан корупції у відповідності до індексу сприйняття корупції (Corruption Perception Index) Transparency International 4. Відмінності в розвитку корупції в різних країнах світу	5	9
13	Тема 13. Особливості тіньової економіки держави в епоху розвитку криптовалют 1. Фіатні (фідуціарні) гроші і криптовалюта: подібності і відмінності 2. Оцінка впливу використання криптовалют на кібербезпеку 3. Критерії оцінки поширення криптовалюти в різних країнах 4. Міжнародний досвід використання та регулювання цифрових валют	5	9
14	Тема 14. Запобігання та протидія контрабанді 1. Детермінанти контрабанди в Україні 2. Вплив контрабанди на економічну безпеку держави 3. Зарубіжний досвід регулювання митних операцій задля протидії контрабанді	5	9
15	Тема 15. Досвід ЄС щодо подолання проблем тіньової економіки 1. Європейські організації, які займаються проблемами тіньової економіки 2. Протидія кримінальній та некримінальній тіньовій економіці в ЄС 3. Роль органів влади держави в економіці країн ЄС	7	12
16	Тема 16. Тіньова економіка як глобальна проблема світу. Діяльність міжнародних організацій по боротьбі з тіньовою економікою 1. Проблеми впровадження нових технологій для протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та протидії тінізації економіки 2. Орієнтація ФАТФ на відповідальні інновації та цифрові трансформації у протидії тінізації економіки 3. Основні міжнародні конвенції з питань відмивання доходів від злочинної діяльності та фінансування тероризму	7	12
РАЗОМ		84	148

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 15

7. Індивідуальні та групові завдання

Індивідуальне завдання

1. Проаналізуйте рівень тінізації економіки України

Проаналізуйте динаміку тіньової економіки України за 5 років (використовуючи офіційні дані, такі як звіти Міністерства економіки України, щодо рівня тінізації економіки України). Порівняйте рівень тіньової економіки за останні п'ять років із рекомендованим граничним значенням (менше 30% від ВВП, відповідно до "Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки").

2. Проведіть порівняльний аналіз тінізації економіки України та країні порівняння

Скористуйтеся даними про рівень тіньової економіки України з сайтів TheGlobalEconomy.com. та <https://www.worldbank.org>. Порівняйте рівень тінізації економіки України із однією країною на вибір із:

- країн зі схожими економічними умовами (наприклад, Польщею, Румунією).
- країн ЄС, які часто наводяться як приклад для детінізації (Німеччина, Франція).
- глобальними середніми показниками.

Зв'язок із іншими показниками: Рівень тіньової економіки України та країні порівняння можна співвіднести із загальними економічними індикаторами, такими як:

- Індекс економічної свободи.
- Індекс корупції.

Графічна ілюстрація: Побудуйте графік динаміки рівня тіньової економіки в Україні порівняно з іншими країнами.

3. Наведіть рекомендації щодо політики детінізації в Україні

На основі порівняльного аналізу: проаналізуйте досвід країн із низьким рівнем тінізації (Скандинавські країни, Нідерланди) та адаптуйте найкращі практики до українських умов. Зосередьтеся на прозорості регуляцій, цифровізації процесів, боротьбі з корупцією та спрощенні ведення бізнесу.

На основі ґрунтовного аналізу сформулюйте аргументовані висновки.

Групове завдання

ДІЛОВА ГРА «Еволюція тіньової економічної думки»

Мета гри

1. Ознайомитися з поглядами вчених, наукові інтереси яких стосувалися проблематики тіньової економіки.

2. Дати загальне уявлення про економічні школи та теоретичні дослідження тіньової економіки.

Правила гри

1. Гра проводиться після вивчення курсу «Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки».

2. У грі розглядаються погляди 10 відомих вчених. Відповідно, розраховується максимальна кількість учасників гри.

3. У грі використовуються картки, на кожній з якої наведено одну цитату (або назву наукової праці).

Усього 30 карток: по дві цитати та однієї наукової роботи кожного автора. На картці автор цитати не вказується.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 16

4. Картки переміщуються та видаються студентам, кожному по три: дві з групи цитат та одна з групи наукових праць.

5. Завдання студентів – обмінюючись, зібрати по три картки з висловлюваннями та науковою роботою одного вченого та, крім того, назвати його.

6. Передбачається присуджувати бали за такими правилами:

* п'ять балів – здані три картки одного вченого, і його визначено правильно;

* три бали – здані цитати та назва праці різних учених, але всі вони визначені правильно;

* два, один і нуль балів - неправильно визначено одну, дві або три картки відповідно.

Порядок проведення гри

1. Пояснити студентам цілі та правила гри.

2. Дати короткі характеристики вчених, запропонувавши студентам законспектувати їх. Число розглянутих авторів має дорівнювати числу присутніх студентів.

3. Роздати чисті аркуші паперу та запропонувати студентам накреслити на них таблиці для запису результатів.

4. Перемішати картки з цитатами економістів та роздати студентам, кожному по дві та по одній з назвами наукових праць.

5. Дати студентам 20-30 хв для аналізу висловлювань, обміну та підбору карток.

6. Зібрати картки з цитатами та результатами аналізу цитат (кожен студент здає 2+1 = 3 картки).

7. Виставити бали студентам. Підбити підсумки гри. Назвати переможців.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПРН 4. Обґрунтовано застосовувати знання з основ теорії національної безпеки, зокрема, оцінювати обстановку, рівень небезпек та загроз національній безпеці, вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки в сфері національної безпеки.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод
ПРН 5. Вміти аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та сприяти їх усуненню, характеризувати процес імплементації міжнародних правових актів у безпековій сфері у національний правопорядок України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 14. Демонструвати вміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 21. Вміти ідентифікувати та аналізувати	Вербальні (лекція, пояснення); наочні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 17

Результат навчання	Методи навчання
проблеми, пов'язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.	(спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 22. Вміти аналізувати та оцінювати детермінанти тінізації економіки як загрози національній безпеці держави, застосовувати сучасні методи та інструменти детінізації економіки України, синтезувати спектр заходів та підходів реалізації політики детінізації під час здійснення професійної діяльності.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 23. Здійснювати дослідницьку діяльність у сфері національної безпеки (зокрема, щодо детінізації економіки) на основі критичного аналізу інформації з диверсифікованих джерел, включаючи англомовні, використовувати інноваційне мислення для формування обґрунтованих висновків та практичних рекомендацій, презентації результатів досліджень для фахівців та нефаківців.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 24. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічної безпеки держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозицій щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН 4. Обґрунтовано застосовувати знання з основ теорії національної безпеки, зокрема, оцінювати обстановку, рівень небезпек та загроз національній безпеці, вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки в сфері національної	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 18

Результат навчання	Методи контролю
безпеки.	<ul style="list-style-type: none"> – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
ПРН 5. Вміти аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та сприяти їх усуненню, характеризувати процес імплементації міжнародних правових актів у безпековій сфері у національний правопорядок України в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
ПРН 14. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
ПРН 21. Вміти ідентифікувати та аналізувати проблеми, пов'язані з корупцією та недоброчесністю, формувати та оцінювати шляхи їх вирішення як у професійній діяльності, так і у суспільному житті на рівні, необхідному для формування нетерпимості до будь-яких проявів недоброчесності задля утвердження цінностей доброчесного суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
ПРН 22. Вміти аналізувати та оцінювати детермінанти тінізації економіки як загрози національній безпеці держави, застосовувати сучасні методи та інструменти детінізації економіки України, синтезувати спектр заходів та підходів реалізації політики детінізації під час здійснення професійної діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 19

Результат навчання	Методи контролю
	<ul style="list-style-type: none"> – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
<p>ПРН 23. Здійснювати дослідницьку діяльність у сфері національної безпеки (зокрема, щодо детінізації економіки) на основі критичного аналізу інформації з диверсифікованих джерел, включаючи англомовні, використовувати інноваційне мислення для формування обґрунтованих висновків та практичних рекомендацій, презентації результатів досліджень для фахівців та нефахівців.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
<p>ПРН 24. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічній безпеці держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозиції щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен
<p>ПРН 25. Мати творче, гнучке та критичне мислення, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю та об'єктивного самооцінювання, особисту мотивацію на виконання завдань із забезпечення національної безпеки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік, екзамен

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 20

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі підсумкового тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у формі заліку проводиться у сьомому семестрі, у формі екзамену – у восьмому семестрі вивчення навчальної дисципліни. Процедура складання заліку та екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Семестр 7	
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Семестр 8	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 21

Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 7		
Виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Виконання та захист індивідуальних завдань	15	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): – участь у конференціях, семінарах або інших наукових заходах; – презентація інноваційних ідей на тему, що вивчається; – участь у наукових студентських конференціях (написання тези доповідей та презентація доповіді на конференції); – публікація наукових статей; – участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 20	до 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60
Семестр 8		
Виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Виконання та захист індивідуальних завдань	15	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): – участь у конференціях, семінарах або інших наукових заходах; – презентація інноваційних ідей на тему, що вивчається; – участь у наукових студентських конференціях (написання тези доповідей та презентація доповіді на конференції); – публікація наукових статей; участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 20	до 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 22

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 7		
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	15	10
Виконання тестових завдань	20	20
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Семестр 8		
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	15	10
Виконання тестових завдань	20	20
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	40

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{УД100} \times ВК_{УД} + P_{ТЗ100} \times ВК_{ТЗ}) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{УД100}$, $P_{ТЗ100}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання тестових завдань (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$ВК_{В}$, $ВК_{УД}$, $ВК_{ТЗ}$ – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання тестових завдань. Значення вагових коефіцієнтів становить:

– для здобувачів денної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни):

$$ВК_{В} = 10 \div 45 = 0,22;$$

$$ВК_{УД} = 15 \div 45 = 0,33;$$

$$ВК_{ТЗ} = 20 \div 45 = 0,45;$$

– для здобувачів заочної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни):

$$ВК_{В} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$ВК_{УД} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$ВК_{ТЗ} = 20 \div 40 = 0,5;$$

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 23

$K_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт. Значення коригувального коефіцієнту становить:

- для здобувачів денної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни) $K_{НЗ} = 45 \div 100 = 0,45$;
- для здобувачів заочної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни) $K_{НЗ} = 40 \div 100 = 0,4$.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Семестр 7	
Виконання завдань модульного контролю 1	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40
Семестр 8	
Виконання завдань модульного контролю 2	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше за семестр, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни за семестр набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі: заліку – у першому семестрі, екзамену – у другому семестрі. На залік з навчальної дисципліни, яка вивчається впродовж двох семестрів, виносяться ключові питання з першого семестру вивчення навчальної дисципліни. На екзамен з навчальної дисципліни, яка вивчається впродовж двох семестрів, виносяться ключові питання з усієї навчальної дисципліни. За складання заліку або екзамену здобувач вищої освіти може набрати 40 балів. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 24

формі заліку або екзамену, якщо протягом семестру за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Рекомендовані курси:

Зрозуміло! Освітня онлайн-платформа. Подолати кризу. Економічні виклики сучасності. URL: <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF-022+Jan-2022/about>

Prometheus. Дослідження корупції: Як це працює? URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+CSHW101+2018_T1

Дія.Освіта. Яка криптовалюта вважається «брудною»? URL: <https://osvita.diia.gov.ua/webinars/which-cryptocurrency-is-considered-dirty>

Дія.Освіта. Криптограмотність та блокчейн. Модуль 4. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/crypto-and-blockchain-module4>

Дія.Освіта. Антикорупція. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/antikorupcia>

Дія.Освіта. Корупція в оборонному секторі: прояви та способи протидії. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/stop-corruption>

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала		100-бальна шкала
	Екзамен	Залік	
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F			0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 25

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Адміністративний контроль	Administrative control
2.	Антикорупційна стратегія	Anti-corruption strategy
3.	Антикорупційне законодавство	Anti-corruption legislation
4.	Боротьба з фінансовими злочинами	Fighting financial crimes
5.	Бюджетна безпека	Budget security
6.	Виведення капіталу за кордон	Withdrawal of capital abroad
7.	Відмивання грошей	Money laundering
8.	Внутрішній контроль	Internal control
9.	Впровадження електронного урядування	Implementation of e-government
10.	Декларування доходів	Income declaration
11.	Державна політика	State policy
12.	Державна стратегія детінізації	State strategy of de-shadowing
13.	Державне регулювання	State regulation
14.	Державний антикорупційний механізм	State anti-corruption mechanism
15.	Державний аудит	State audit
16.	Державний контроль	State control
17.	Державні фінанси	State finances
18.	Детінізація	De-shadowing
19.	Додаткові навантаження	Additional burdens
20.	Економічна безпека	Economic security
21.	Економічна злочинність	Economic crime
22.	Законодавче регулювання	Legislative regulation
23.	Інституційна спроможність	Institutional capacity
24.	Контрабанда	Smuggling
25.	Контроль за фінансовими операціями	Control over financial transactions
26.	Корупція	Corruption
27.	Кримінальна відповідальність	Criminal liability
28.	Легалізація доходів	Legalization of income
29.	Легалізація капіталу	Legalization of capital
30.	Легалізація підприємницької діяльності	Legalization of entrepreneurial activity
31.	Моніторинг ризиків	Risk monitoring
32.	Національна безпека	National security
33.	Незадекларовані доходи	Undeclared income
34.	Нелегальна зайнятість	Illegal employment
35.	Нелегальний бізнес	Illegal business
36.	Непрозорі фінансові потоки	Opaque financial flows
37.	Операції з готівкою	Transactions with cash
38.	Офшорні зони	Offshore zones
39.	Податкова амністія	Tax amnesty
40.	Податковий контроль	Tax control

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 26

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
41.	Публічні закупівлі	Public procurement
42.	Система фінансового моніторингу	Financial monitoring system
43.	Тіньова економіка	Shadow economy
44.	Тіньова зайнятість	Shadow employment
45.	Тіньовий ринок праці	Shadow labor market
46.	Тіньові схеми	Shadow schemes
47.	Фінансова безпека	Financial security
48.	Фінансова розвідка	Financial intelligence
49.	Фінансові махінації	Financial fraud
50.	Фіскальна політика	Fiscal policy

12. Рекомендована література

Основна література

1. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня тіньової економіки: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 07.12.2020 р. № 2552 (в редакції наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства № 104 від 20.01.2021 р.). URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=dce6fa7f-5a76-4112-8740-a8e24533a24f&title=NakazMinekonomikiVid20-01-2021-104-proVnesenniaZminDoMetodichnikhRekomendatsiiSchodoRozrakhunkuRivniaTinivoiEkonomiki>

2. Супрунова І.В. Державна політика у сфері детінізації національної економіки як структурної складової державної безпеки: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2021. 340 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8066/%d0%a1%d1%83%d0%bf%d1%80%d1%83%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d0%bc%d0%be%d0%bd%0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d1%8f_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

3. Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року / Указ Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text>

Додаткова література

4. Бутнік-Сіверський О. Б., Петренко В. О. Тінізація економіки та інтелектуальної економіки як загроза національній безпеці країни та їх детінізація : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2020. 108 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 27

5. Варналій З. С. Фінансова безпека держави // Фінанси. Підручник : 2-ге вид., доп. та перероб. / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : 2023. 716 с. С.74-97.

6. Варналій З. С., Гончарук А. Я., Жаліло Я. А. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації : монографія. Київ : НІСД, 2010. 576 с.

7. Войцехівська С. І., Давиденко Н. М. Офшоризація економіки в контексті забезпечення фінансової безпеки України. Підприємництво та інновації. 2022. № 22. С. 67-72.

8. Войцехівська С.І. Детінізація економіки як запорука фінансової безпеки держави. Економіка та суспільство. 2023. № 56. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2957>

9. Горизонтальний огляд звітів про взаємні оцінки країн у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. К., 2021. 703 с.

10. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 416 с.

11. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: монографія. Житомир: ЖДТУ. 2020. 300 с.

12. Детінізація підприємницької діяльності : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. І.І. Мазур. К.: ІНТЕРСЕРВІС, 2023. – 348 с.

13. Дикий А.П. Державна політика запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2023. 428 с.

14. Дяченко О.П. Теоретико-методологічні засади державної політики протидії розвитку тіньової економіки в Україні : монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 296 с.

15. Запобігання корупції у Збройних Силах України. Особливості правозастосування під час дії воєнного стану. Ануфрієв М.І., Копотун І.М., Коропатнік ІМ., Кривенко О.В., Курилюк Ю. Б., Петков С. В. Київ. ВД «Професіонал», 2022. 608 с.

16. Кіржецький Ю.І. Тіньова економіка та напрями її подолання в Україні: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2013. 198 с.

17. Концептуальні засади національної стійкості та державна політика врегулювання воєнно-політичних конфліктів: колективна монографія /за заг. ред. Г.П. Ситника ; ТОВ «Академпрес». Київ, 2024. 358 с.

18. Куссулакос Я., Саріогло В., Терещенко Г. Неофіційна економіка в Україні: вимірювання та оцінка впливу на доходи населення. Навчальний посібник. К. 2016. 136 с.

19. Мазур І. І. Детінізація економіки України: теорія та практика : монографія. Київ : ВПЦ “Київський університет”, 2006. 239 с.

20. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. 552 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 28

21. Про національну безпеку України: Закон України №2469-VIII від 21.06.18
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

22. Про Стратегію національної безпеки України / Указ Президента України від 26.05.2015 р., № 287/2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n7>.

23. Протидія фінансуванню тероризму в системі управління національною безпекою України: монографія / За загальною редакцією В.В. Євдокимова, Д.О. Грицишена. Житомир: Видавничий дім "Бук-Друк", 2023. 232 с.

24. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою: монографія. Житомир: ТОВ "Видавничий дім "Бук-Друк". 2021. 436 с.

25. Світовий досвід проведення національних оцінок ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. К., 2021. 344 с.

26. Стратегічні пріоритети детінізації економіки України у системі економічної безпеки: макро- та мікрорівні / [О. В. Черевко та ін.]. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2014. 441 с.

27. Типологічне дослідження «Відмивання доходів від податкових злочинів», затверджене Наказом Державної служби фінансового моніторингу України 21.12.2020 №122. 78 с.

28. Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки: практич. посіб. / Ю.І. Когут. Київ: Консалтингова компанія «СІДКОН»; ВД «ДАКОР», 2023. 368 с.

29. Ilin V. Yu., Nazarenko T.P., Suprunova I.V., Tomashuk I.V., Shevchenko A.A. Method of Estimating the Volume of the Shadow Economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol 1. № 32. P. 244-250 (Web of Science).

30. Voitsekhivska S., Podyk S., Butkevych T. The Influence of the Shadow Economy on the Financial Security of Ukraine in the Conditions of Informatization of Society. Journal of Information Technology Management. 2023. Vol. 15 (4). P. 1–17.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
2. <http://portal.un.kiev.ua/> – Представництво ООН в Україні
3. <http://www.nato.int/> – офіційний сайт НАТО
4. <http://www.coe.int/> – офіційний сайт Ради Європи
5. <http://www.unesco.org/> – офіційний сайт ЮНЕСКО
6. <http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації Freedom House
7. <http://www.osce.org> – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі
8. <http://euroatlantica.kiev.ua/ua/about/> – Інформагенція Євроатлантика
9. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.05- 05.01/256.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 29 / 29

10. <http://www.rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України.
11. <http://www.kmu.gov.ua/> – офіційний портал органів виконавчої влади України.
12. <http://www.mfa.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.
13. <http://www.mil.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства оборони України.
14. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
15. <http://www.coe.int/uk/web/kyiv> – сайт Офісу Ради Європи в Києві.
16. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
17. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> – Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.
18. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php> – офіційний сайт наукової бібліотеки імені М. Максимовича
19. <http://nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України: офіційний сайт.
20. <http://www.gntb.gov.ua/ua/> – Державна науково-технічна бібліотека України: офіційний сайт.
21. <http://www.ukurier.gov.ua/> – Урядовий кур'єр: офіційний сайт.
22. <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovid> – Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень
23. www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України: офіційний сайт.
24. <https://recovery.gov.ua/> – План відновлення України
25. <http://surl.li/sgaybt> – Цілі Сталого Розвитку: Україна
26. <https://www.theglobaleconomy.com/> – Навчальні ресурси та дані про світову економіку
27. <http://learn.ztu.edu.ua/> – Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка».